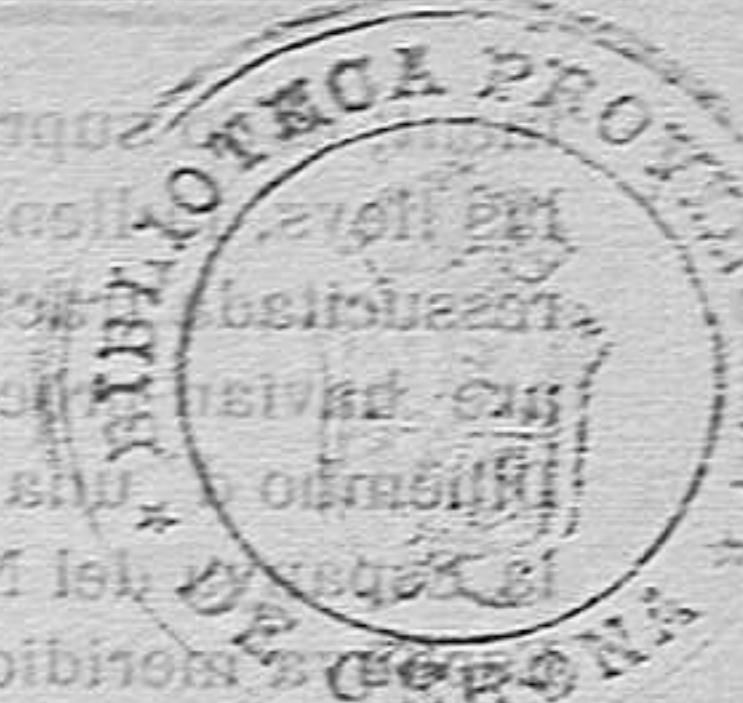

LO GERONÉS

PERIÓDIHC DE AVISOS Y NOTICIES

PORTA-VEU DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Gerona.	1 pesseta trimestre
Fora..	1'25 id. id.
Estranger.	1'50 id. id.

Un número 10 céntims

Any VI.

UNIÓ CATALANISTA

Assamblea general dels Delegats celebrada á Balaguer en los días 13 y 14 de Maig de 1894.

(3.ª de la Unió.)

Tema: «Bases pera la tributació de Catalunya segons los principis regionalistes.»

ACORTS PRESOS PER LA ASSAMBLEA

(Continuació.)

Contribució Industrial y de Comers. — S' entén per contribució industrial ó de comers la que recau sobre 'ls beneficis que s' obtinguin per ratió de tota explotació industrial, fabril ó mercantil y del exercici d' una professió ó ofici.

Dits beneficis se determinaran en virtut de declaracions juradas que deurán presentar los mateixos industrials, cada any de referencia als que hagin obtingut durant l' any anterior, ó de referencia á un promedi tret sobre los que hagin obtingut en los tres anys últims.

Aquesta contribució consistirà en un tant per cent sobre 'ls beneficis, que deurá esser encare més reduhit que 'l de la contribució territorial, quedant exemts de contribució los que no obtinguin un benefici superior á la quantitat anyal que representa 'l jornal d' un travallador.

Per rahó de la quantia dels beneficis se dividiran los contribuyents en varias classes, y si bé 'l tipo ó tant per cent de contribució será 'l mateix pera totes elles, no obstant, als efectes de la distribució ó reparto entre 'ls contribuyents, se formarà en cada classe una escala gradual que correrà d' una cuota minima a una maxima, y prudencialment y tenint en compte 'l capital esmersat y demés circumstancies dignas d' estima, se fixarà dintre de dita escala la cuota que á cada contribuyent correspongi.

Los contribuyents, tenint en compte las classes de que s' acaba de fer mérit y en lo possible sobre la base de las mateixas ó consemblants industrias, s' organizaran gremialment, essent de competencia del gremi la formació dels repartiments, la decisió de las reclamacions d' agravis, las questions de defraudacions y las d' exemptions, axis com també las altas y baixas.

Contribució sobre 'ls ingressos. — S' estableix una altra contribució directa, gradual y progressiva á més de la territorial y de la industria y comers, que recaurà sobre tots los ingressos acumulats de qualsevol naturalesa que sian; y aquesta contribució deu considerarse com la més trascendental dintre del sistema general tributari que s' proposa.

La progressió serà ascendent en relació á la quantia dels ingressos; de manera que 'l tant per cent que deurá pagarse sera major quant més crescuts sian los ingressos de que s' disfruti.

No estarán subjectes a questa contribució aquells quals ingressos aeumulats no arribin á la quantitat anyal que representa 'l triple jornal d' un travallador, y 'l augment progressiu del tant per cent en que consisteixi quedará tancait al arribar á una quantitat que deurá fixarse prenen en compte les fortunas més cresudas del pais, de modo que desde questa quantitat en amunt los ingressos que excedeixin pagarán á rahó del tipo màxim.

Aquesta contribució servirà pera saldar los pressupostos d' ingressos y de gastos, y per lo tant, variarà segons las necessitats lo tipo sobre 'l que ha de desenrotillarse la progressió en que descansi.

Los ingressos se determinaran en virtut de declaracions juradas que deurán presentar cada any los rebins de totas las poblacions, ab referencia als que hagin disfrutat l' any anterior ó al promedi dels del últim trien, y s' consideraran com ingressos totes las rendas y beneficis liquits que hagin percebut per qualsevol causa ó motiu, prèvia deducció de la contribució territorial ó industrial que per rahó d' ells hagin satisfet.

També per la computació de dits ingressos se deduirà una quantitat per rahó del número de fills que hagi de manter lo contribuyent.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

Rambla Llibertat, 31

Dissapte 25 de Novembre de 899

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletons, etc., que s' remetin á la Redacció, se'n donarà compte en lo Setmanar,

Núm. 274.

La comprobació de las declaracions, així com la resolució de totes las questions que s' promoguin en ocasió y per rahó d' aquesta contribució serà de competencia dels mateixos contribuyents organitzats gremialment baix la base del territori.

Contribució sobre les successions y herencias. — Aquesta contribució gravarà exclusivament las transmisions de bens entre parents colaterals y entre estranyos á titol gratuít, ja per acte entre vius ja per causa de mort, qualsevol que sia la forma de que s' revesteixin.

Quedan exemptas de tota contribució las successions entre ascendents y descendents.

Aixímateix se declaran exemptas las vendas y demés transmisions á titol onerós inclosas las aportacions dotal, los préstams, constitucions d' hipoteca y tols los demés actes que avuy venen compresos en la contribució denominada impostos sobre transmissió de drets reals.

Aquesta contribució recaurà sobre 'l valor ó estimació dels bens objecte de la transmissió y serà també sempre gradual y progressiva en relació á la quantia dels bens, essent different lo tipo que s' degui pendre com á base de la progressió segons lo grau de parentiu de las personas entre las que tingui lloch la transmissió.

Lo contribuyent podrà pagarla tota d' una vegada ó en varios plassos que oportunament se fixaran.

ARBITRIS

Atenent á la perturbació que portan en la contractació y la injusta desigualtat ab que en general gravan als contribuyents, no podrán crearse arbitris consistentes en paper sellat, timbres de giro, timbres móvils y demés sellos y polissas consemblants. Aixó no obstant, podra establirse l' ús del paper sellat pera millor autenticitat dels actes, debent expendres per lo seu preu de cost, sense que may puga considerarse font d' ingressos; y aixímateix 'l Estat podrá fer efectius per medi de sellos y paper de pagos los serveys retribuïts, tals com los de Correus y Telégrafos, la Instrucción pública, etc., etc.

Pera la conservació de carreteras, canals y ports, que sian de competencia del Poder Regional á tenor de la base 1.ª de la Constitució acordada en la Assamblea de Manresa, podran crearse arbitris per rahó del ús de ditas cosas.

Los Ajuntaments podran valerse també d' aquesta font d' ingressos pera cubrir lo pressupost municipal, pero sense que aquests afectin directament lo consum de las materias de primera necessitat y sense que may pugan establir-se drets de portas ni ferse efectius per medi de repartiments vehinals.

PROPIETATS PÚBLICAS

Tots los bens de pertenencia del Estat que radiquin en territori de Catalunya s' consideraran de propietat d' aquella Regió, exceptuant aquells que deguin aplicarse á algun dels serveys que quedan reservats al Poder Central.

Los municipis seguiran posseint tots los bens que en la actualitat son de sa pertenencia, devant sérlos tornats aquells de que hagin sigut desposseits en virtut de las lleys desamortisadoras y estiguin encara en mans del Estat.

Tant lo Gobern Regional com los Ajuntaments deuran conservar tots los bens de sa respectiva pertenencia que puguin aplicarse a algun dels serveys que venen á son càrrec, los que siguin de facil administració, ls que siguin susceptibles d' aprofitament comunal y tots aquells que per sa naturalesa serveixin pera fomentar lo benestar del País.

SERVEYS RETRIBUÏTS

Catalunya procurarà prendre á son càrrec lo servey de Correus y Telégrafos dintre de la regla de criteri estableta en la base 1.ª de la Constitució acordada per la Assamblea de Manresa, axis com també la Administració de Justicia y la Instrucción Pública; y si be tols aquests serveys serán retribuïts, may la retribució deuri importar un sobrant per aplicarlo á altres cargas y ah lo ben entés de que la justicia s' administrarà gratuitament als que obtinguin lo tractament de pobres y la ensenyansa sera igualment gratuita pera 'ls pobres.

MONOPOLIS

Essent d' atribució del Poder Regional la encuadració

de moneda, aprofitara aquell los ingressos que resultan d' aqueix monopolis.

Aixímateix aprofitarà la renda que proporciona lo del tabaco, com també tols aquells altres que tal vegada convinguí que s' estableixin per la seguretat del Estat: per exemple la fabricació de materias explosivas, pero sempre de manera que quedin conciliats l' interés del consumidor y 'l del productor.

SERVEY MILITAR

La Assamblea entén que res deu afegir al acort pres en la de Manresa en sentit de que Catalunya contribuirà á la formació del Exèrcit permanent de mar y terra per medi de voluntaris ó d' una compensació en diner previamente convinguda com avans de 1843; pero, al recordarlo, en atenció al carácter tributari que tenen las quintas, declara que la quantitat que per tot concepte degui pagarse may ha d' excedir del cost del allistament dels voluntaris ab que s' supleixi 'l cupo que correspongia a Catalunya, y que, si pera reunir dita quantitat ha d' exigirse algun pago als miyons que hi concorren, lo repartiment se farà sempre tenint en compte sa respectiva posició social.

SOLIDARITAT

Lo moviment regionalista espanyol ha arribat á una situació tal, que ja no es possible ofegar-lo. Desenrotllats sos gèrmens de vida á la escalfor del foc patri que jamay s' esmortueix per complert de l' anima dels pobles, y revisat aqueix ab las darreras fuetades centralistas, lo regionalisme avuy ha traspassat l' etzaro de la propaganda pera entrar francament en una època nova de ruda lluya. Per si las regions del Nort han despertat del apesarós insomni en que jeyan dintre del Estat espanyol. Ab los ulls mitj endormiscats encare, han contemplat ab escarafalls com los fruys de son honrat travall se malmenavan entre las disbauxas d' un poble lleuger e imprevisor, y passada la terbolina de la primera impresió y una volta recobrada la conciencia de la seva propia personalitat s' han llençat ab apostólica fé a deslliurarla. Ferestechs crits de llibertat retrunyint per tot l' espai, son preludi de la epopeya d' incommensurables sacrificis: lo regionalisme espanyol va á comensar la seva etat heròica.

La lluya será esgarrosoa degut á las oposades condicions de las dues parts beligerants y á las suxemes causas que la motivan; perque més que de mesquins interessos materials, es lluya de pobles, que vulgas no vulgas volen fer surar sa nacionalitat en la corrompuda mar del Estat espanyol. D' una part trobém un poble cridaner, irreflexiu, neurótich per temperament, impresionable á la més petita observació d' una prensa mercantilista. Combat ab passió 'l regionalisme porque may ha sentit la llibertat, no apar sino un verdader anacronisme, una encarnació viventa d' aquell degenerat poble romà dels temps dels Tiberis, Calígulas y Néróns en plena civilisació moderna: ab empleos y diversions, ab pan y toros se dona per satisfech, y poch li interessa si 'ls destins del Estat corren en mans de politcayres, y si la gent de la forsa, la seva oligarquia pretoriana, indisciplinada com la mateixa de la Ciutat eterna, se fa àrbitre y dominadora en tots los ordres.

Si dirigim, en cambi, la vista al camp oposat, ovirarémos pobles de diversas procedencias. Son nombre total es relativament reduhit y 'ns esglayaria si no 'ns confortessin las qualitats indiscretibles de sos components. Parlan diferents llengua, tenen distint modo d' esser, pero jespectacle original! marxan com si tots pensessin de la mateixa maniera. Es la forsa de la idea y la comuna desgracia que 'ls fa donar la abrazada de germanor; es la identitat del enemic y del perill que á tots ells los mou á preparar-se enfront la futura tempesta; es lo sagrat foc de la patria que, bategant en sos cors, los uneix moral-

ment; es lo suprèm esfors pera salvar las costums, las lleys, la llengua, una patria, en si, que tot just ressucitada tractan d' agrillorarla aquells que fins are havian procurat aniquilarla ab criminal interès. Dihémo d' una vegada: es la lluita gegantina entre la Espanya del Nort, expansiva y regionalista, y la Espanya meridional, oressora, unitarista y uniformadora; entre pobles fills del travall y gents sens altra aspiració que 'l dolce far niente; entre rassas eminentemente individualistas y una nissaga semi-oriental, fatalista, quixotesca y mancada d' ideals.

Lo topament es inevitable. Allí ns acaben de llenar lo guant: desde l' Govern fins al darrer periodista, tiris y troyans, tots, absolutament tots, concordan en proclamar la *pan-destrucció* del regionalisme. Mes, d' altra part, repugna á la naturalesa de pobles masclles lo pidolar, com migrada almoyna, engrunas de llibertat.

¿Quina direcció pendrá l' catalanisme devant de tant crítica situació? ¿Sabrà enfrenar los vigorosos impulsos de son individualisme? La nota individualista constitueix indubtablement una de las millors qualitats étnicas del poble català, pero abandonada á si mateixa podria conduir a resultats negatius; qui sab si al anarquisme de la causa. Es precis que 'ls catalans, fentnos càrrec de la solidaritat de la nostra tasca, no travallém sense tò ni só, sino obeint tots á certa unitat de fins y aspiracions. Es absolutament necessari *socialisar* los esforços si es que á algun lloc volém arribar. ¿Pero no's donarà un pas més avant? La guerra va dirigida contra tots los pobles regionalistes. ¿Consentirán aquests en esser vencuts pels de baix? ¿Arrivarà la hora de la necessitat imperiosa, en que travallant quisqu d' ells per lo deslliurament de llur respectiva nacionalitat, tots ells haurán de fer *solidaris* los seus esforços fins constituir un poder capás de resistir tota oressora ingrença?

T. C. y A.

Noticies

Oficials

AJUNTAMENT. — Sessió del 20 de Novembre. — (2.ª convocatòria.) — Reunits 16 concejals baix la presidència del Arcalde señor Catalá, prengueren los següents acorts:

Aprobar la acta de la sessió anterior.

Lo Sr. Arcalde digué que 'n vista de que la quasi totalitat dels concejals l' hi havian manifestat desitjos de parlar en les sessions indistintament las llenguas catalana ó castellana no tenia inconvenient en accedirhi. Lo Sr. Ramió donà gràcies á la presidència fent constar que estaven en son dret los concejals al fer us de la llengua catalana.

Se donà compte de una comunicació del Governador civil en la que s' aproven las ordenansas municipals ab la condició de que s' fassi constar que 'ls estables de vacas, burras, cabras y ovelles deuen construirse ab arreglo á lo que disposa la R. O. de 8 de Agost 1867.

Pasar á la Comissió d' Hisenda una moció del Sr. Gimbert a fi de que se recomanés als dipòtats a Corts que s' oposin á la aprobació dels pressupostos.

Nombrar al Sr. Ramió, Puig y Pol á fi de que estudien la manera de adherir-se lo Ajuntament al « Foment del Travall Nacional » de Barcelona.

Gracies á la censura res podem dir del conflicte econòmic, donchs nos faltan noticies certes, y positives: sembla no obstant que poch á poch los contribuents se resolen á pagar. D' aquí endavant, si es que també no se li dona efecte retroactiu, la morositat en lo pago de la contribució, fins ara que sapiguem pena sols administrativament, ho serà també judicialment, segons disposició del Fiscal del Tribunal Suprem que mana aplicarhi uns articles del Códich Penal relativus als delictes de rebel·lió. Axis se fan les lleys en nostre país; y cuydado que no es cosa nova donchs per medi de procediments semblants se va lograr temps enrera fer aplicables á Catalunya les disposicions del Códich Civil establint lo Concill de Familia. Quan les circumstancies ho consentin ferém sobre axó los comentaris de que avuy nos abstensem.

El Correo Español ha publicat una carta de D. Carles, dirigida al seu general Moore, en la quina promet la descentralització econòmica y administrativa y l' restabliment de lo que anomena *furs* acomodantlos á les necessitats dels temps actuals. Com en dita carta se fa referència á altres documents avans per ell firmats ratificantlos, entre 'ls quins s' hi compà la de Loredán ahont s' afirma categorícamen la centralització política y altres coses; creyem que l' efecte que s' havia proposat lograr ab la publicació de dita carta en les actuals circumstancies, li resultarà fallit. Per no fer res més que repetir lo que ja tenia dit, tant se valia caller. En nostre concepte de parlar era, havia de ferho sense embus y d' una manera clara y categòrica, sense donar lloc a posteriors interpretacions y explicacions. Exemples frescos demostran fins á quin punt comprometen les promeses feites de certa manera: que després resulta que no hi ha res de lo dit.

— Lo « Foment de la indústria, comerç y propietat » d' aquesta capital ha dirigit al Sr. President del « Foment del

Travall Nacional » de Barcelona la següent comunicació:

« Aquesta Societat, que va adherir-se al Missatge que 'n Novembre del any últim, la Corporació de vostre digna presidència, entregà ab altres quatre associacions a S. M. la Reyna Regent, ha cregut necessari en los actuals moments ratificar de un modo ostensible l' acord que 'n aquella data va pendre, y ho ha considerat més convenient al enterarse de la exposició aixecada per la Excm. Diputació provincial d' aquesta ciutat á la Presidència del Consell de Ministres, demandant se l' hi concedeixi lo repartiment, investigació y cobro de las contribucions directas e indirectas ó per lo menos las primeras ab referencia á n' aquesta província.

» A n' aquest fi, la Junta Directiva va consultar una per una las seccions que componen lo « Foment » y per unanimitat acorden dirigir-se als Poders públics en súplica de que 's conce deixa lo concert econòmic á Catalunya baix la base d' un cupo fixo, ó sigui comprensió de tota classe de contribucions é impostos, portantse á cap son reparto y cobro sense subjecció al actual sistema tributari, per una entitat única formada per representants de totas las comarcas catalanas; acordantse axis mateix pòssar en vostre coneixement aquesta decisió, felicitant ab entusiasme á eixa dignísima corporació per's acitud en pró de la autonomia administrativa. »

» Lo que en cumpliment de lo acordat, tinc l' honor de comunicaros. Deu vos guardi molts anys. — Gerona 14 Noveembre de 1899. — Lo President. J. Franquesa. — P. A. de la J. D. — Lo secretari general interi, Eduard Vilanova.

— Celebrém moltíssim que "l nostre señor Arcalde s' hage posat á la rahó no posant dificultats á que "ls regidors del nostre Ajuntament usin de son dret de parlar en las sessions la llengua que saben y "ls hi es familiar, y liagideitat de voler obligarlos á expressar son pensament en llengua que no "ls hi es natural y en la que s' exposavan á dir molts disbarats. Consta que al dir axó no preténem ofendre ni rebaxar á ningú, puig la nostre observació lo mateix va pels regidors actuals que pels passats y pels veniders. Lo qui parla una llengua que no es la propia prou fa ab ferse entendre, y ademés la lley electoral no exigeix pera esser elegit regidor la circunstancia de parlar bé y correctament la llengua castellana, ni tant sols lo parlàr malament. Y lo que no mana la lley electoral, no ho mana tampoc cap altre per la senzilla rahó de que no ho pot manar, porque la lley no pot manar mai impossibles ó sia, coses que no poden cumplirse. No's necessita sortir gayre lluny de Gerona, pera trobar municipis en los quins cap dels individus que componen l' Ajuntament sab un borall de castellà. ¿Com se "ls hi podria, donchs, exigir que en castellà celebressin les sessions? Dels doscents cinquanta ajuntaments que hi ha en la província de Gerona, quants podrian cumplir la lley si aquesta fes obligatori pera ells l' us de la llengua castellana? Lo que es impossible cumplir no's pot manar y la lley que ho manés manaria un absurd: axó es de sentit comú.

— Dimecres passat hi hagué á Girona tancament general de botigues; y dihem general perque fora les farmacies y estanxos, de les deu del demà per avall ab prou feynes s' en veia cap d' oberta. L' acte resulta una manifestació de simpatia á les entitats de Barcelona que reclaman la cumpliment de promeses regeneradores fetes al país. Encara que es molt possible que alguns tanquessin contra cor y pera no distingir-se, axó mateix prova quin es l' esperit de la gran majoria dels botiguers geronins. Sense aquesta majoria era impossible l' èxit d' una manifestació com la que's va realitzar.

— L' Associació Popular Regionalista de Barcelona ha enviat al President de la República del Transvaal un missatge d' admiració per l' heroisme de tots los fills d' aquell poble lliure en la defensa de la seva independència.

— Diu *La Renaixensa*.

S' ha ordenat al personal dels ferrocarrils del Nort, que no admeti "ls bitllots del Banch d' Espanya, del 500 pessetas, que portin la data de primer de Janer de 1884 y 'l retrato d' En Mendizábal.

— Lo señor Arquebisbe de Tarragona ha mandat restaurar la antiga vidriera de colors del gran finestral del frontis de la iglesia de Sant Creus, á la quina hi faltaven alguns vidres y altres estaven á punt de caure.

— Ademés de les avans enumerades llegim que s' están constituïnt Agrupacions catalanistes á Tarragona, y á Balaguer y Camarasa (província de Lleida).

També a Barcelona los dependents de comers han fundat una Associació catalanista ab la denominació de « La Rebrotada. »

— Ab aplauso del públic la Diputació provincial de Tarragona ha tancat y segellat la Biblioteca provincial, per havense-tret d' ella uns Còdices pera enviarlos á Madrid y d' allí negarse á retornarlos.

Fins á n' aquests extrems arriba l' centralisme en la nostre desgraciada nació. Pera vestir á Madrid despollar á les demés poblacions d' Espanya.

Avuy passa á Tarragona. Fa poch va passar á Valencia que pera enriquir l' improvisat « Archivo Histórico nacional » se'n varen emportar á Madrid munió de documents d' un arxiu de Valencia, escoltantse com qui sent ploure les reclamacions en contra dels valencians que son a qui aquells documents pertanyian y principalment interessan.

Del arxiu d' Hisenda de la nostre ciutat també s' ha enviat a buscar segons nostres notícies l' index dels documents històrics que puga haverhi. Serà també pera em portàrsels á Madrid? Si es axís i de qué s' ocuparán los individus del Cuerpo empleats á províncies si no es de guardar y catalogar expedients d' embarcació ó reclamacions de consums?

— Y encare hi ha qui creu de bona fe les promeses de descentralització!

— A la Barceloneta s' estan fent treballs pera constituir una agrupació catalanista, quina comissió executiva quedará nombrada per tot aquest mes.

— S' ha constituit a Palafrugell una Agrupació catalanista, de la qu' ha sigut nombrat president En Joan Linares y Delhom y Secretari En Thomás Codina y Bofill. Son primer acord ha sigut solicitar la adhesió en la « Unió Catalanista. »

També s' ha constituit la Agrupació catalanista de Calella, adherida á la Associació de la Costa de Llevant y pertant á la « Unió ». N' es president En Ramón Masifern, secretari En Joseph Janer y ne son vocals N' Hermenegild Vilà y Font y En Jascinto Torra y Junquera.

— S' ha publicat una reducció pera piano de la *Marxa dels Reys d' Aragó*, qu' ha armoniat y orquestat lo mestre compositor D. Joseph Lapeyra baix la base del tema de la tradicional marxa de dit nom.

— L' erudit monografista y escritor En Francesch Carreras y Candi, ha publicat un nou é interessant opúscul històrich titolat « Sumari de batalla á ultranza fet per Mossen Pere Joan Ferrer, cavaller, ab la biografia del autor y breu estudi de la obra ».

— També l' intelligent y laborós bibliotecari de la Vila de Perpinyà, lo señor Pere Vidal, ha publicat ab nombroses ilustracions y molt aumentada y completada, la segona edició de son « Guide Historique et Pittoresque dans le Département des Pyrénées Orientales » que compren tot lo Rosselló, Vallespir, Conflent, Capcir y Cerdanya francesa, ó sia tota la Catalunya francesa, per quin motiu son llibre es pera nosaltres molt interessant y nos creyem en lo deber de recomanarlo als nostres llegidors y especialment á tots aquells que per gust ó per obligació hagin de viatjar per aquelles comarques catalanes. Forma l' llibre un abultat volum de 544 planes y està esmeradament impres à Perpinyà, ahont se ven en la llibreria de Saint-Martory, carreys de la Lloja y de la Barra.

— Lo Jurat nombrat pera "ls vinents Jochs Florals de Lleida, lo componen los señors següents: D. Joseph Franquesa y Gomis, president; vocals, señors Susany, Navarro, Castells, Sol y Renyé, y Secretari, D. Joaquim Freixa.

— Cridem la atenció dels catalanistes y de nostres llegidors, sobre l' avis següent que portan nostres companyas *La Renaixensa* y *La Veu de Catalunya*.

— La *Unió Catalanista* ns prega fem públich que "ls únichs sellos que ella ha posat en circulació son los que portan lo seu nom. Las emissions qu' han sortit ó que s' anuncia sortirán á llum pública ab diferents lemas y atributs que prenen ser catalanistas no son publicats per la *Unió*, ni per cap de les entitats á ella adheridas.

La Junta Permanent de la *Unió Catalanista* ha acordat la publicació de petits llibrets contenint las Bases aprobadas per la Assamblea Catalanista de Manresa.

Haventse agotat complertament la edició del volum de « Deliberacions de la Assamblea de Delegats de la *Unió Catalanista* tinguda á Manresa l' any 1892 », s' està activant una segona edició molt més nombrosa que la anterior.

— Lo señor President de la Diputació provincial don Mariano Bassols, ha tingut l' atenció d' enviarnos un exemplar impres de la sollicitud dirigida al Ministeri per la Diputació demandant al Govern la celebració d' un Concert econòmic ab la província. Li donem les gracies y ja diquerem en lo número passat lo nostre parer sobre aquest punt.

— La Juuta de Govern del Colegi d' Advocats de la nostre ciutat ha acordat per unanimitat dirigir-se á la Comissió codificadora catalana, demandant que s' conservin en lo possible en l' Appendix de Catalunya las institucions civils que componen lo Dret consuetudinari de Gerona.

— Aviat sortirà á Lleida un nou setmanari catalanista ab lo titol de *La Campanar de Lleida*.

— Es molt probable que aviat quedin constituides agrupacions catalanistes á Roses y á Figueras.

— S' ha publicat lo volum IX de la obra *Propaganda Católica*, original del eminent escritor y director de la « Revista Popular » Rvt. Dr. D. Feliu Sardà y Salvany. Conté setanta sis articles de controversia católica, quina lectura escusat es dir recomanen als nostres abonats.

— Lo número d' Octubre del periòdic ilustrat *Le Journal des Pyrénées Orientales*, conté el següent sumari:

La « Huile Blanche », des Pyrénées Orientales, per J. P. Yret. — Notes historiques: un service funbre pour Marie Thérèse d' Autriche reine de France, per J. Falguère. — Rose Flétrie (traducció de la poesia catalana Rosa Marcida de Mn. J. Verdaguer), per Estebenot. — Origines et histoire des rues de Perpignan, per J. Guibaud. — Une excursion archéologique au Perthus, per Ph. Torrelles. — Louis de Bonnefoy, per J. Capeille. — Le Département des Pyrénées Orientales, pendant les Cent Jours, per P. Masnou. — Flors Roselloneses, La llengua catalana (poesia) per J. Pérezax. — Lo Rosselló (fragment del poema Canigo), per Mn. J. Verdaguer.

— La Comissió executiva de la societat « Industria y Comercio » d' Olot, ha acordat adherir-se als projectes del Foment de la Producció nacional de Barcelona, y ademés seguir la resistència passiva al pago de contribucions.

— En la hermita de Sta. Agnès, prop de Gurb, s' ha descobert una notable pintura mural, quina època no s' pot fixar á primer cop d' ull, tant perque no s' ven encara en tota sa integritat per taparla un xich les capes de guix que tenia á sobre, com per no haverse estudiad per persona competent.

— Hem rebut la pessa en un acte original d' en Lluís Nogués *Tant tens tant pals*, que forma l' obra 146 de la notable biblioteca què publica *Lo Teatre Regional*. Agraïm l' envío.

— Per la gravetat qu' enclou, copiem de *La Renaixensa* la següent notícia:

« Contra lo que s' esperava y confirmantse 'ls rumors que fa algun temps venian circulant, han comensat a instruirse 'ls expedients de defraudació contra 'ls industrials que emplean com motor la forsa hidràulica, als quals se vol obligar a satisfacer un tribut molt crescut per los salts d' aigua. »

Creyem excusat dir qu' aquesta mida, que no podém calificar, representa la paralisió de moltes é importantíssimas fàbriques que á Catalunya tenian vida propia y deshogada. »

— La Comissió provincial pel corrent any, la forman: Don Enrich Casellas, president; Don Eduardo Noguer, Don Joseph Noguera, Don Joseph Bagudá y Don Enrich Sauch.

— Lo primer de la serie de meetings que á favor de l'autonomia administrativa de Catalunya tracta de celebrar lo « Foment del Travall Nacional » y las altres quatre societats de Barcelona que firmaren lo missatge à la Reyna, se celebrarà á Reus.

— En lo número passat va traspaperarse lo suelto en el quin davem compte de las renovacions que s' han fet en lo frons de la casa consistorial, fent especialment menció del escut de la Ciutat que s' ha coloçat en la part superior, que es obra del escultor y professor de la Escola de Bellas-Arts nostre amich Don Artur Murtra. Es l' escut un treball que honra al Sr. Murtra, á qui felicitém.

— Copiem de *Ca Veu de Catalunya*.

« La Agrupació de Torroella de Montgrí, formada de més de trenta socis, ha nombrat nova Junta Directiva, quedant en la forma següent. — President, Lluís G. Batlle. — Vicepresident, Anton Carullas. — Vocals, Manel Murtra, Emili Vilà, Joan Ferrés, Jaume Fonquerma, Narcís Crexell y Joseph Pasqual; y Secretari, Eduard Bataller. »

— Se diu qu' aviat se posaran en circulació uns timbres regionalistes mallorquins, que durán el bust del rey Jaume I, els escuts de Mallorca y Palma y una inscripció alusiva.

— Hem llegit qu' ha sigut sospès de R. O. lo Decret de colegiació médica forosa donat á Madrid lo 12 d' Abril de 1898.

— Aviat comensarà à publicarse á Tortosa, escrit en nostra llengua, un periódich titulat *La Veu de Tortosa*.

— Segons lo cens de 31 de Desembre de 1897, la població d'Espanya (compreses Balears, Canàries, Ceuta, Melilla y possessions del Nort d'Africa) es de prop de vint milions.

Les poblacions més populoses son Madrid ab 521.000 habitants, y Barcelona ab 509.000.

— S' ha posat á la venda la séptima emissió de segells de la « Unió Catalanista » que s' distingeix de les anteriors per ser morats. En menys de vint y quatre hores se n' han despatxat passat de cent mil. La emissió es de 292.600 exemplars.

Se'ns ha dit que la « Unió » està preparant unes targetes postals ab vistes patriòtiques de Catalunya y ademés targetes de felicitació per Nadal y Any nou.

AVIS

Per acort de la Junta Directiva del *Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca*, se fà saber que desde el dia 2 del prop Dezembre, en lo local del mateix Centre (Rambla Llibertat, 31, 1.^r) se donaràn llisons y conferencias de Història y Gramàtica catalanas, quals classes tindrán lloc cada dissapte de set á vuyt del vespre, á càrrec dels Socis D. Rafel Roca y D. Pere de Palol.

Lo que s' fà públic, perque las personas que vulguen assistirhi puguén fer-ho, inscribintse en la llista que queda oberta en dit centre.

SECCIÓ LITERARIA

El càstich d'en Rafelet

M' ho va contar ell mateix, y deya que sempre més se'n va recordar d'aquella entramaliadura de petit y d'aquella tunda de la seva bona mare.

Havia fet campana ab uns quants amichs d'estudi y havian anat á agafar panotxas. La casualitat féu que la bogadera de la casa ho va veure, y esgarrifada d'aquell crím, ho va anar á contar corrent á la seva mare. ¡ Reyna del cel! Arribar ell á casa seva y sentirse agafat pel bras d'una revolada, com may li ha-

succehit ab aquella mare, tota amor per ell y carinyosa, y oir la seva veu tota enfadada, avantes tot dolsura, preguntantli d'hont venia, y desseguit, després d'unes pocas paraules per part d'ell per excusarse, sentirse una pluja de bofetades y portat á empentes á un quarto fosch y abandonat allí després d'un petit sermó...., fou una desgracia que li va caure á sobre, tant impensada y tant sentida, y eusems considerada tant justa, que l'cor se li omplí de tristesa y pena y arrepentiment, y ab las mans brutas de llàgrimas estigué més d'una hora esgarrifat, desconsolat, plorant y refregantse 'ls ulls, plé d'un sentiment vivissim.

No era pas res el mal que li havian fet á la cara las bofetades de la seva mare: el mal qu' encare li feyan á l'animeta, allò li dolia, allò l' feya plorar.... Haverlo pegat la seva mare!... aquella que sempre l' havia omplert de carícias, aquella qu' ell mirava ab tant d'amor sempre, y sempre somriguent de felicitat, perque sabia que l' estimava; y aquella l' havia

pegat... y fort!... No s' ho sabia treure del cap, hont sempre hi veia grabada l'imatge de la mare en lo moment que l' pegava... tota irada! Y qué diferente de sempre, tant amorosa!... ¡ qui desconsol lo seu!... Are potser ja no l' estmaria maymés, perque li havia dit dolent y fins perdut! perque havia anat á fer una cosa tant dolenta com es anar á robar pels camps las panotxas, lo que 'ls pobres pagesos han de suhar per adquirir, trevallant y suhant tants días, ell els ho prenia com un lladregot... Nò, no l' estimaria més, perque era dolent, y els dolents no l' estimo jo, li havia dit la seva bona mare.

Y aquesta consideració li amargava las llàgrimas, plorant perque s' veia indigna del amor que li era tot son consol, com si hagués perdut lo millor tresor, com una ànima á qui s' tanquessin las portas del cel.

Y tot, perquè?... Per unas panotxas, per res, per una cosa que al probar de menjarla, havia sentit mal gust, com un menjar que fos de bestias. Y per allò y seguir los companys, havia disgustat á la seva mare. ¡ Quina ràbia 'ls hi tenta are als companys, maymés 'ls seria amicbs, perque li havien robat l' estimació de la més bona de las mares, aquella santa dona que tothom venerava (y ell ho coneixia tot y ser noy) per bona y honrada.

.... Per fi s' cansá de plorar y se li nuá la gola, ja seca que li feya mal, se sentí ab lo cap pesat, se sentí malalt, y la seva mare no s' recordava d' ell, ben bé á las foscas feya rato.... ¡ Si qué! havia oblidat y no l' estimava ja!... Y las llàgrimas li tornaren als ulls.

Mentre estava així plorant de nou, s' obrí la porta, y alsá l' cap, ferintli 'ls ulls la claror del llum que venia del menjador, abaixá l' cap com un reo, boy escoltant á la seva mare que li deya:

.... Surt!... y pobre de tú que maymés hi tornis, perque llavores, no t' tancaré aquí, sinó al Hospici.

Y ell sortí sanglotant y confós passant per devant d' ella sens gosar mirarla d' avergonyit, ab lo pas tardiu per la vergonya nova que li esperava d' haverse de presentar devant de las dos germanetas, sentintse y reconeguentse com uu petit facinerós, abulant'seli la malifeta com una maldat gran que havia tingut valor d' escometre, tot y ser un noy, pero que ja comansava á portarse tant malament...

Entrà en lo menjador, restant dret y parat y ab lo cap acotat sens gosar mirar enllach, ab la cara tota transformada y bruta de plorar, los ulls inflats, que feya llàstima, y la sentí de debó la bona mare; com no, si se li trencá l' cor y correugé á abrassarlo, dientli amorosa:

— ¡ Apa, Rafelet, sentat y sopa y sías bon minyó, sents...

Altre vegada esclata ab plor axordador, y ab paraules aquella idea que li afigia l' cor y torturava son petit cervell, dihent ab mots trencats:

— No... no... mama... ¡ Ay... que... que no m'... estimarás més, que soch dolent!...

Y no pogué més, interrompentlo l' plor, y deixantse anà á terra esllanguit, desconsolat.

Ah!... Llavors sí que la pobre mare sentí pena y se cregué que havia obrat ab massa duresa, y arrepentintse d' ella, volgué compensarli tot lo seu sofriment: l' alsá de terra, l' omplí de petons.

— Rafelet, sí, la mama t' estima, molt t' estima, sigas bò y maymés me'n recordaré de lo que has fet, no ploris més, apa!

Y li feya més petons, y l' sentá á la falda, mirant-lo ab tota sa ternura.

Las germanetas ploraven y l' acariciavan, fentli petons y dihentli paraules carinyosas. Allí voltat de carinyo, se li axamplá l' cor, y somrigué á la seva mare, fentli un petó y prometentli que maymés seria dolent.

— Y ho vaig cumplí — me deya l' meu amich: — maymés s' hem tregué del cap aquella tunda y l' amor que m' tenia la mare. Després ho he reflexionat y he vist que sols las mares saben estimar y tenen tática per fer bons als fills, perque son totas amor, y l' amor verdader es sols el que sabiament sab castigar ab bons resultats.

ARTHUR GIRBAL BALANDRU.

LO CANT DE LA SENYERA

Lletre d' en Joan Maragall y música d' en Millet

Al demunt dels nostres cants
aixequem una Senyera
que l' farà més triomfants.

¡ A compagnys, enarbolem la
en senyal de germandat!
¡ A germanys, al vent desfem la
en senyal de llibertat!

¡ Qué voleyi! Contemplemla
en sa dolça magestat!

Al demunt dels nostres cants... etc.

Oh bandera catalana

nostre cor t' es ben fidel:

volarás com au galana

pel demunt del nostre anel:

per mirarte sobiranamente

alçarem els ulls al cel.

Al demunt dels nostres cants... etc.

Y t' durem arreu enlayre,

et durem, y tu ns durás:

volevant al grat del ayre

el camí asenyalarás.

Dona veu al teu cantaire

llum als ulls y força al bras.

Al demunt dels nostres cants

aixequem una Senyera

que l' farà més triomfants.

NOTES

Al cim de un turó ben sola
la ginesta hi ha florit...

Aixó es lo que m' aconsola
que Deu may nos té en oblit.

III

Conech un rich de cor sà
y una dama molt discreta,
y conech no més un bou
qui treballa sense esquella.

IV

Molts se casan per negoci
y fingeren benestar.

més tenen un corch á l' ànima
que may acaba la fam.

V

Me diuben: — tens molts amichs!

y responch: — si, que m' assotan!

També hi há molta aigua al mar

y á la platja molta sorra!

VI

Me han dat una punyalada
y me l' ha dada un amich..

La ferida que m' ha fetá

será l' llibre dels meus fills!

VII

Camino pel mòn y m' trobo
sempre sol y malament;
só una oreneta perduda
que l' ha soportada l' hivern.

VIII

La gracia de Deu demano
y no l' asafalachs del mòn;
preferesch un brot d' aufabrega
á les cadenes de flors.

CLAUDI OMAR y BARRERA.

SECCIÓ COMERCIAL

Mercat de Gerona del dia 25 de Novembre

Especies	Mesures	Pessets
Blat	QUARTERA DE 80 LITRES	16'00
Mestall	"	13'50
Ordi	"	8'00
Séol	"	15'00
Civada	"	7'50
Besses	"	12'00
Mill	"	12'00
Panís	"	14'00
Blat de moro	"	10'50
Llobíns	"	8'50
Fabes	"	13'00
Fabó	"	14'50
Fassols	"	24'00
Monjetes	"	23'00
Ous	Dotzena	01'50

SECCIÓ RELIGIOSA

Santoral

Diumenge 26. — Los Desposoris de la Mare de Deu; Sant Conrat.

Dilluns 27. — St. Facundo y St. Primitiu.

Dimarts 28. — St. Gregori y St. Rufo.

Dimecres 29. — St. Sadurní y Sta. Filomena.

Dijous 30. — St. Andreu, apòstol.

Divendres 1. — St. Eloy y Sta. Natalia.

Dissapte 2. — Sts. Bibiana, Adria y Aurelia y Sta. Elisa.

Diumenge 3. — St. Francisco Xavier; Sta. Magina.

Dilluns 4. — Sta. Bárbara.

Dilluns 5. — St. Sabas y Sta. Crispina.

Guia del viatger en la Comarca

Amer. — Estació fèrrea. Ferrocarril de Gerona á Olot y carretera de Sta. Coloma á Olot y de Gerona á Anglés á 18 km. de Gerona.

Anglés. — 14 km. de Gerona. (Vegis lo dit referent á Amer).

Arbucias. — 36 km. de Gerona. Carretera de Hostalrich á Sant Hilari Sacalm.

Armentera. — 27 km. de Gerona. Prop la carretera de La Bisbal á Figueras.

Bagur. — 44 km. de Gerona. Carretera de Gerona á Palamós per La Bisbal y Tramvia de Flassá á Palamós. Camí vehinal desde Palafrugell. Població marítima.

Banyolas. — 14 km. de Gerona. Carretera de Gerona á Olot. Ayguas sulfuroses.

La Catalana. — Ferretería, quincallería y mercería. — Mercadal 7 y Plassa de la Constitució 1.

Besalú. — 41 km. Carreteras de Gerona á Olot y de Figueras á l'última població.

Blanes. — 32 km. Estació en lo ferrocarril de T. B. y F. Banys de mar.

Cadaquers. — A 34 km. Camí vehinal desde Rosas. Banys de mar.

Caldas de Malavella. — 16 km. Estació en lo ferrocarril de T. à B. y F. Carretera desde Llagostera. Ayguas termals. Establiment del Srs. Prats y fill. — Cotxes de abdos establiments á tots los trens.

Calonge. — 27 km. Carretera de Sant Feliu de Guixols á Palamós.

Camprodón. — 59 km. Per Vich y per Olot passant per Sant Joan de les Abadesses.

Cassá de la Selva. — 12 km. Estació en lo ferrocarril de Gerona á Sant Feliu de Guixols y carretera de idem.

Castell d'Aro. — 25 km. (Id. anterior).

Castelló d'Ampurias. — 41 km. Carretera de Figueras á Rosas.

Figuera. — 32 km. Estació ferrocarril de T. à B. y F. Carretera de Barcelona á la Frontera y límit de la carretera de Olot, La Bisbal y Rosas.

Gerona. — Capital de Provincia. — Audiencia. — Jutjat de 1.ª instància. — Sucursal del Banc d'Espanya. — Institut de 2.ª ensenyansa. — Museo provincial. Estacions dels ferrocarrils de T. B. y F., de Amer y de Sant Feliu de Guixols.

Fonda Peninsular (Antiga de St. Antoni). — Carrer Nou.

Café Norat. — Rambla de la Llibertad. — Encesa y C. en comandita. — Farinera. — Carretera de Barcelona.

E. Barançé y fills. — Fàbrica de sabó á Gerona, Granollers y Barcelona.

Pérez, Sauri y Noguer. — Fàbrica de ciments y cals hidràulica. — Industria 2.

Fills de Esteve Garriga. — Magatzems de vins y arros. — Carretera de Sta. Eugenia y Plassa del Marqués de Camps.

P. Llurella y C. — Mechero GOLDEN. — Industria nacional. — Fabricació de manguitos pera incandescència per gas. — Plassa del Oli, 6.

J. O. Carbó. — Camiseria y confecció de roba blanca per senyora. — Plateria 30. — (Quatre cantons).

Salieti y C. — «La Gerundense». — Fàbrica de paper continuo.

Succesors de Pau Cassá. — Gran magatzem de paper pintat pel decorat de habitacions. Gran varietat de motlluras. — Constitució 11.

Acadèmia de Bellas Arts pera senyoretas. Directora D. Carme Riera. Plassa del Correu, 9, botiga. Casa del capellà de las Germanetas dels pobres.

Camilo Fontbernat y Roure. — Cirugia. — Especialista en malalties dels peus. — Progrés, 23, perruqueria.

Hostalrich. — 39 km. Estació ferrocarril de T. à B. y F. y carretera fins á Sant Hilari.

a Bisbal. — 27 km. Estació Tramvia Flassá á Palamós. Carreteras de Gerona, Figueras y Palamós.

La Escala. — 32 km. Carretera de La Bisbal á Gerona y de la estació de Sant Jordi per Verges. Banys de mar. Ruïnes de Ampurias.

La Junquera. — 47 km. Límit en la carretera de Barcelona a França. Banys de la Merce. (Ayguas sulfuroses).

La Sellera. — 16 km. Estació ferrocarril de Gerona á Olot, carreteras de Sta. Coloma y de Gerona á Olot.

Llagostera. — 24 km. Estació ferrocarril Sant Feliu de Guixols. Carreteras á id. y á Caldas de Malavella.

Llansá. — 41 km. Estació ferrocarril de T. à B. y F. Banys de mar.

Lloret de Mar. — 32 km. Carretera á la estació de Blanes, y carretera fins á Tossa.

Massanet de Cabrenys. — 54 km. Carretera desde Figueras.

Olot. — 48 km. Carreteras á Gerona, Figueras, Sant Joan las Abadesses y Sta. Coloma de Farnés.

Palafrugell. — 41 km. Estació Tramvia Flassá á Palamós y carretera de Gerona a Palamós.

Palamós. — 44 km. Estació del Tramvia de Flassá, límit de les carreteres de Sant Feliu y de Gerona.

Rosas. — 44 km. Carretera de Figueras. Banys de mar.

Sant Feliu de Guixols. — 36 km. Ferrocarril fins á Gerona; carreteras á Gerona y á Palamós. Establiment de banys de pila y oleatge.

Sant Hilari Sacalm. — 38 km. Carretera á la estació de Hostalrich y á Vich. Ayguas acidulo carbòniques.

Sant Pere Pescador. — 27 km. Carretera que surt de la estació de Sant Jordi.

Sta. Coloma de Farnés. — 20 km. Carretera desde la estació de Sils (T. à B. y F.) y carreteras a Gerona, Olot y Barcelona. Ayguas termals.

Torreella de Montgrí. — G 32 km. Carretera desde la estació de Verges y desde Gerona. Banys de mar al Estarit.

Tossa. — 41 km. Carretera desde Lloret de Mar.

Vidreras. — 34 km. Carretera desde la estació de Sils y carretera desde Llagostera.

Viladrau. — 50 km. Camí de ferradura desde Sant Hilari y carreteras des de Vich y estació de Banyoles. Hotel Cambrinus. Centre de excursions al Montseny.

BANCH VITALICI DE ESPANYA

LA PREVISION

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

Companyias de segurs sobre la vida reunides

Carrer mple 64, BARCELONA

CAPITAL SOCIAL 15.000.000 DE PESETAS.

Reservas en 31 Desembre de 1896 9.235,908'05 pts.

Capitals assegurats desde la fundació de les C.às fins al 31 Dbre 1897. 203.80.352'95 »

Pagat per sinistres, pólisses vencudes y altres comptes fins igual data. . . . . 13.382,881'61 »

Delegat general en la Província

Joseph Coderch y Bacó

Agents en la Capital

Toribí Corominas. — **Carles Boadas**

DENTÍFRIC ROCA

AL SALOL

El més higiènic y poderós antisèptic per evitar les caries y demés enfermetats de la boca.

Vi de Nou de Kola del Dr. Roca. — Tònic neurastènic, regulador del cor, excitant del sistema muscular y aliment d'ahorro.

Vi Iodo Tànic del Dr. Roca.

Vi Iodo Tànic Fosfatat del Dr. Roca. — De millors resultats que l'oli de fetje de bacallà, y de gran utilitat per combatre l'escrofulisme, afecions del pit y reumatisme.

Tots los vins són á basse dc Jerez y Málaga legítims

De venda á casa l'autor

LABORATORI Y FARMACIA DEL DR. ROCA

(antiga del Dr. Ameller)

Cort-Real, 4.—Girona

TOCÓN

PERIÓDICH PORTA-VEU
DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

31

PRIMERUS DE SUSCRIPCIÓ
Redacció y Administració: Rambla de la Llibertat 31

1'50 pesseta trimestre

0'10

0'10

id.

1'25

id.